

Lluís Caelles: «Si Putin és capaç d'aguantar la pressió, serà una guerra que pot durar mesos i fins i tot anys»

Xerrem amb el periodista pallarès d'Isona i enviat especial de TV3 durant la invasió russa a Ucraïna

Lluís Caelles durant la seva cobertura a Ucraïna | Lluís Caelles

Lluís Caelles (Isona, 1966) és segurament un dels millors ambaixadors del Pallars en l'àmbit comunicatiu de fora de les nostres comarques. I no només perquè el seu accent, inalterat, ens ha arribat a través de la televisió des de llocs llunyans, sinó també per la professionalitat amb que, des de fa temps, realitza la seva tasca informativa.

La tranquil·litat i l'habilitat a l'hora de comunicar davant de càmera -en el cas d'aquesta entrevista, a través de l'auricular del telèfon mòbil- són també alguns dels trets que han fet que els tràgics esdeveniments succeïts a Ucraïna hagin colpit tan de prop la societat catalana tot i trobar-se a molts quilòmetres del lloc de conflicte.

[intext1]

- Com vas viure els primers dies de la invasió d'Ucraïna?

- Feia més d'una setmana que érem al país. Haviem estat a Kíiv, i finalment al Donbass. Estàvem esperant un permís de l'exèrcit que no ens va arribar, però vam treballar-hi tres dies i al final ens

van atrapar en un *checkpoint*. I després d'un estira-i-arrotonsa ens van ordenar sortir de la regió i tornar a la capital. Així ho vam fer i **l'endemà va començar la guerra**.

Ens va agafar de casualitat al lloc on havíem de ser. Ens vam trobar que el Kíiv que havíem conegut -com insistíem en totes les connexions que feiem: una ciutat vibrant, amb gent pel carrer, treballant, restaurants oberts, gent jove fent botellot a les dues del matí- va canviar binàriament. La ciutat es va quedar deserta. La sensació va ser de xoc. Era una ciutat alegre i acollidora i de la nit al dia va passar a ser buida i grisa.

- Això demostra fins a quin punt era inesperada la invasió...

- No ho preveia gairebé ningú. Tots ho hem d'assumir, ningú va vaticinar que Putin faria aquest pas. Bé, ningú no: **els serveis d'intel·ligència dels Estats Units feia molts dies que anunciaven que hi hauria una invasió a gran escala.** Però cada vegada que ho deia el govern ucraïnès els ho recriminava, perquè a cada anunci del Pentàgon la borsa es desplomava i els diners fugien d'Ucraïna. A més, la seva credibilitat estava desplomada després de les mentides que van arribar a escapar durant la guerra d'Iraq. Però van ser els únics que ho van vaticinar.

Lluís Caelles, a la ciutat fantasma de Prípiat, al costat de Txernòbil. Foto: Lluís Caelles

- Vau haver de marxar però d'aquí poc hi tornes. Com ho afrontes?

- Vam marxar perquè la tensió va créixer i tenir un equip d'informadors sobre el terreny no és una decisió que depèn només dels que hi són, sinó també de la central, de Barcelona, i allà les informacions que arribaven de totes les ambaixades era que s'aproximava un atac a Kíiv a

grandíssima escala. **Hi havia molta por a que hi hagués un bombardeig massiu.** I nosaltres, tot i tenir una certa percepció de seguretat al centre de la ciutat, finalment vam haver de tornar per decisió de TV3.

Uns dies després vam veure que el risc era relatiu i fa unes setmanes que vam tornar a parlar de recuperar la plaça de Kíiv. Ara, amb la desbandada russa i l'abandó de les posicions, **la capital torna a ser un lloc tranquil.** Ja teníem la decisió presa, i ara hi tornarem amb un punt més de tranquil·litat.

[intext2]

- Una de les imatges que més van transcendir a la televisió va ser quan uns milicians ucraïnesos us van fer aturar una connexió en directe. És un dels moments en què has arribat a patir per la teva vida?

- Aquell directe el vam fer després de passar per un *checkpoint* una mica complicat. No ens van deixar ni treure la càmera i s'acostava l'hora del *Telenotícies Migdia*. Al final vam poder passar i vam plantar la parabòlica per fer el directe. Va venir el comitè local, els vam convèncer i ens van donar cinc minuts per fer-ho. Vam gravar un *speech* abans, d'emergència, per si hi havia algun problema. I aleshores van aparèixer els milicians anteriors, del primer control.

Vaig veure de cua d'ull que no portaven armes i això em va tranquil·litzar una mica. Ens van dir que talléssim i així ho vaig dir. Però la seva atenció va derivar cap a la resta de l'equip, i jo em vaig quedar sol, ningú em feia cas, i vaig intentar seguir. Vaig creure que tindria 30-40 segons, però no va ser així. L'atenció va recaure de nou sobre mi, i és quan aquell senyor va posar la mà sobre la càmera. **Diga-li inconsciència, però com que no vaig veure armes no vaig arribar a patir excessivament.**

[noticiadiari]2/231291[/noticiadiari]

- Com valors la cobertura que heu fet del conflicte des de TV3 tant tu com el Manel Alías? Creus que una altra televisió autonòmica o estatal hauria pogut fer el mateix?

- Un dels secrets d'una bona cobertura, quan es tracta d'un esclat tan binari, és ser al lloc. I això és molt difícil, perquè si hi vas abans d'hora acaben retirant-te perquè és molt car; no et pots passar un mes esperant que comenci una guerra. I si hi vas tard has llepat, perquè allò ja ha començat i tu no hi ets.

En aquest cas nosaltres ho vam ensopegar. Després d'una setmana vam decidir tornar-hi. En el cas del Manel Alías, encara tenia tota les credencials de Moscou i podia entrar pel Donbass amb els russos, cosa que no pot fer gaire gent. **Vam fer la cobertura el millor que vam saber,** fent molt directe i intentant explicar molt bé a la gent el que estava passant. És una cobertura que s'ha lloat molt. No hi va haver massa televisions del món que van aconseguir cobrir el terreny com ho vam fer nosaltres. Ha estat una bona cobertura.

«No hi va haver massa televisions que aconseguissin cobrir sobre el terreny com ho vam fer nosaltres»

- Quin creus que és el final més factible, més probable per aquest conflicte? S'ha dit que podria allargar-se mesos o anys...

- Si abans et deia que ningú vaticinava que hi hagués una invasió a gran escala, el que et pugui dir ara tindrà poca força. Jo crec que ningú ho sap perquè encara hi ha massa variables, massa possibles itineraris. Hi han alguns fets clars: **Putin ha fracassat amb l'atac a Kíiv;** és una ciutat molt gran i quan ha arribat a la guerra urbana s'ha estavellat.

Quan vam ser allà vam parlar amb diversos experts militars. Tots em van dir que les forces ucraïneses, encara que no es veiessin per enlloc, hi són; que estaven molt més preparades que el 2014 a Crimea; que hi ha molts voluntaris, ningú ajudarà a Ucraïna des de dins si no és la seva gent. I després, van arribar moltes armes de fora i els van ensenyar a fer-les funcionar. Quan m'ho deien i m'explicaven que la moral estava molt alta la veritat és que no em deixaven molt convençut.

«Si Putin és capaç d'aguantar la pressió, serà una guerra que pot durar mesos i fins i tot anys»

Al final, Rússia ha avançat molt ràpidament per les zones rurals, però s'ha estavellat en arribar a la zona urbana. Vist això, han reulat i es dirigeixen cap al Donbass, amb una línia de front de 400 quilòmetres. Allà vaticino que hi haurà una guerra molt intensa, perquè els ucraïnesos hi destinen molta força però també els russos. Si Rússia és capaç de sostenir els morts que aniran arribant a Moscou, i si Putin és capaç d'aguantar la pressió, crec que serà una guerra que pot durar mesos i fins i tot anys. **El que sí que serà és més cruenta, als dos costats.**

El periodista realitzant una de les cròniques per TV3.

- Fins a quin punt ha canviat la feina de corresponsal des de que vas començar fins a dia d'avui?

- Ha canviat molt. **Quan vaig començar encara era vàlida aquella frase que deia que "els**

corresponsals són l'aristocràcia del periodisme". Era gent que vivia lluny de la redacció, lluny dels caps, amb uns pressupostos generosos i temps per conèixer el país. Però amb la crisi econòmica s'ha anat estretint. Cada vegada hi ha menys pressupost. I després ve el factor tecnològic: la capacitat de comunicar-se. Fins fa uns anys fer un enllaç de televisió et costava 1.500 euros per informatiu, tant per enviar les imatges com per fer el directe. I això feia que els directes fossin limitats. El mateix passa amb les fotos, com que ara són digitals en pots fer un miler.

Abans era molt fàcil viure perquè no t'atabalaven tant. Amb l'aparició d'Internet l'enviament d'imatges s'ha reduït gairebé a cost zero. Això vol dir que **quan vas d'enviat especial t'intenten amortitzar per tot arreu, a tots els programes i a totes les franges.** Prems un botó i estàs a l'aire, i això ens ha complicat la vida. I pel que fa a les xarxes socials, tenen dues cares: permeten la intoxicació i t'obliguen a fer un gran esforç de verificació. Però, per altra banda, amb les xarxes la gent no ens necessita als periodistes per explicar les coses. I a vegades està molt bé, perquè se'ns escapen moltes coses de la realitat, i si per exemple ens envien un vídeo important i el podem verificar, pot ser el cor d'una informació.

«El Donbass és com la Isona de 1938, bombardejats pels dos bàndols»

- La Ucraïna del 2022 ha estat bombardejada com la Isona de l'any 1938. Com a fill del poble, has pogut posar-te a la pell dels isonencs que van viure aquella barbàrie?

- Sí que hi he pensat, en això. Isona va estar al mig de la Conca Dellà durant la Guerra Civil, envoltada dels dos fronts, i va quedar arrasada. És un dels pocs llocs on el Servei de Regions Devastades van anar a recuperar un poble. **La seva història és molt similar a la de la línia de confrontació del Donbass.** La diferència és que a Isona es va buidar durant la guerra i després es va tornar a omplir, mentre que al Donbass la guerra ha durat vuit anys i segueix encara. I allà hi ha pobles on part de les cases no s'han reconstruït, i la gent segueix convivint entre les bombes. Les bombes formaven part del paisatge habitual de la zona. Són pobles on cauen bombes d'un costat i l'altre, i això sí que em recordava a la Isona del 38, on també queien des dels dos bàndols.

- Aquest passat dimecres vas rebre el primer Premi Cambuleta per la difusió del pallarès. Com valores aquest reconeixement?

- Va ser una sorpresa tan gran que ni tan sols vaig dir unes paraules (riu). Quan dic que el premi em va emocionar, és que és veritat. Molta gent parla de la nostra llengua, que és petita dins d'una llengua petita. I sí que és veritat que quan anem a la ciutat el català central acaba llimant moltíssimes coses del pallarès. Jo no he fet un esforç específic i constant per mantenir-lo. Sí que intento pensar les paraules, però em surt així. Hi ha coses que mantens i n'hi ha que canvies, però és cert que per alguna raó, que a mi se m'escapa, he mantingut el pallarès. **Parlo com parlo, i sempre ho he fet igual.** Amb el premi sí que penso que el meu parlar deu ser resistent.

Lluí Caelles, amb un amic, al cim de Sant Corneli. Foto: Lluís Caelles

- Des de la distància, com veus el Pallars? Què li falta i què li sobra?

- A mi m'ha passat com a molta altra gent. Quan vaig baixar a estudiar a Barcelona, al Pallars hi pujava poc. M'agradava molt la vida urbana. **Però cada vegada tinc més tendència a pujar, m'hi trobo més còmode.** Cap cop que trec el cap pel Cap de la Serra i veig la Conca m'entra un benestar molt especial.

Crec que hi falta una mica més de dinamització econòmica que respecti el territori. Allotjaments en van sortint cada vegada més, però per a gent que pugui viure i gaudir de la Conca. El paisatge és espectacular, també els productes de la terra... Jo crec que tot es podria arreglar amb una infraestructura que permetés que la gent visités la zona i s'hi quedés. Cada vegada hi ha menys pagesos, menys gent. **Hauríem d'aconseguir que la gent jove pogués ancorar-s'hi perquè la terra pugui ser mantinguda.**

«Quan veus com es complica el món, a vegades penso que tenir una casa a Isona és sempre un confort»

- Et veus tornant a viure al Pallars?

- Per què no? **Jo estic molt bé a Barcelona, però cada vegada estic millor aquí dalt.** Podria passar-hi llargues temporades o fins i tot instal·lar-m'hi. És més, quan veus com es complica el món, a vegades penso que tenir una casa a Isona, un lloc on la vida potser és més dura, però més senzilla, és sempre un confort.

[despiece] **Col·labora!**

Aquest **article** ha estat redactat gràcies a la **recerca**, el **treball** i l'**esforç** de periodistes. Si values la nostra feina, ara pots **donar suport al nostre projecte**:

[noticiadiari]68/6462[/noticiadiari][despiece]

Altres notícies que et poden interessar

[superfillagrante]1498[/superfillagrante]